ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ފަސްއިއްލާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ފަސްއިއްލާ ނަންބަރު: 2016/HC-A/530
- އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅި ފަރާތް:

* ނަން: އަޙްމަދު މަރުޒޫނު ޢަލީ   * ދާއިމީ އެޑްރެސް: ގ. ސީވިއު/ މާލެ

* އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު: A167472   * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: -

- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް:

* ނަން: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް   * ދާއިމީ އެޑްރެސް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

* އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު: -   * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

- ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު: 13 ޞަފަރު 1438 / 13 ނޮވެމްބަރު 2016   * ނިމުނު ތާރީޚު: 21 ޞަފަރު 1438 / 21 ނޮވެމްބަރު 2016

- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު އަމުރު ނަންބަރު: 145-J/MD/2016/7654
- ނިންމި ކޯޓު: ޖުވެނައިލް ކޯޓު
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު (އެކްސްޓެންޝަން (ފަރުވާކުޑަ ކަމަކުން މީހަކު މަރުވުން))
- އަމުރު ނެރުއްވި ތާރީޚު: 06 ނޮވެމްބަރު 2016
- މައްސަލަ ބެއްލެވި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

އިސްފަނޑިޔާރު: ޢަބްދުﷲދީދީ   ފަނޑިޔާރު: ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު   ފަނޑިޔާރު: ޢަލީ ސަމީރު

- **ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2016/7654 ކޯޓު އަމުރު އެކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއި އެއްގޮތަށްނޫންކަމަށްބުނެ އެ ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކޮށްދިނުމަށްއެދި ގ. ސީވިއު/ މާލެ އަހުމަދު މަސްރޫރު އަލީގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުއްވުން ބެލިފައިވާ ފަސްހާއާއެކެވެ.

މިފަސްހާއާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެއްވީ ފަރާތަކީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހެވެ.

- **ޤަރާރުކުރެވުނު ނުކުތާތައް:**

1. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2016/7654 ކޯޓު އަމުރު އެކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއި އެއްގޮތަށްނޫންކަމަށްބުނެ އެ ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކޮށްދިނުމަށްއެދި ގ. ސީވިއު/ މާލެ އަހުމަދު މަސްރޫރު އަލީގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

2. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2016/7654 ކޯޓު އަމުރަށް ބަލާއިރު، އެއަމުރަކީ، އަހުމަދު މަސްރޫރު އަލީގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ އެކްސްޓެންޝަން (ފުރުޞަތުދޭ އަމަލަކީ މިހާރު މަޢުލޫމު) މައްސަލައިގައި ތުހުމަތުގެ ސަބަބުން ބަންދުކުރައްވާ 2016 ނޮވެމްބަރު 06 ވަނަ ދުވަހުގެ 14:48 އިން ފެށިގެން 2016 ނޮވެމްބަރު 21 ވަނަ ދުވަހުގެ 14:47 ގެ ނިޔަލަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒުން ކަސްޓަޑީ ބަންދުގައި އަހުމަދު މަސްރޫރު އަލީ ބަންދުކުރުމަށް ބޭއްވުމަށް އަމުރުކުރައްވައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރެއްކަން އެނގެއެވެ.

3. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2016/7654 ކޯޓު އަމުރު އެކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތަށްނޫންކަމަށްބުނެ ގ. ސީވިއު/ މާލެ އަޙްމަދު މަޙްފޫޒް އަރިހުގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި 2 (ދޭއް) ނުކުތާ ފާހަގަކޮށް، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ. މިގޮތުން އަޙްމަދު މަޙްފޫޒް އަރިހުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ؛

- ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2016/7654 ކޯޓު އަމުރުގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އަޙްމަދު މަޙްފޫޒް އަރިހު ގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 50 ވަނަ މާއްދާގެ ރޫޙާއި ހިލާފަށް ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

- ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ، މިމައްސަލާގައި އަޙްމަދު މަޙްފޫޒް އަރިހުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވަނީ އެކްސްޓެންޓް (ބްރޭކިލް ވައިޓެންސް) މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ޤާނޫނުގައި މިމައްސަލަ ޖިނާއީ މަސްތުވާތަކެތީގެ ގޮތުގައި މާނަކުރެއްވުމަކީ ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރު ކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

4. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2016/7654 ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ގ. ސީވިއު/ މާލެ އަޙްމަދު މަޙްފޫޒް އަރިހުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކާއި، އިސްތިއުނާފަށް ދެކެވުނު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި މައްސަލާގައި ހިމެނޭ ދެފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި ލިޔެކިޔުންތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން ބެލުމަށް ބަލާއިރު، މިމައްސަލަ ބެލުމުގައި ބައިވެރިވި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނަށް އަންނަނިވި ކަންކަމެއް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

(ހ) ފުރަތަމަ ކަމަކީ، އިސްތިޢުނާފުކުރެވިފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2016/7654 ކޯޓު އަމުރުގައި 06 ނޮވެމްބަރު 2016 ވަނަ ދުވަހުގެ 14:48 އިން ފެށިގެން 15 ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް އަބްދުލް މަލްދީވްސް އާދި މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާރޒް ކަސްޓަޑީއަށްހަވާލުކުރުމަށާއި ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރައްވާފައިވާކަމާއި، އިސްވެ ބުނެވުނު އަމުރުގައި ހަވާލާދީފައިވާ ނަންބަރު MF/151874 "ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ފޯމު" ގައި އަބްދުލް މަލްދީވްސް އާދި ބަންދުކުރި ނުވަތަ ހައްދުވުނީ މައްސަލައެއް، 2016 ސެޕްޓެމްބަރު 03 ވަނަ ދުވަހުގެ 23:35 ހާއިރު އަބްދުލް މަލްދީވްސް އާދި ދުއްވަމުން ދިޔަ ހަރުގެ ސައިކަލެއްގައި ޖެހި އެކްސިޑެންޓް ވެފައިވާ މައްސަލާގައި ސައިކަލުގެ ފަހަތުގައި އިންނަވަރަށް ނިޔާވެފައިވާ ޙާލު ސައިކަލުދުއްވަން އިންޝުރެންސް ކޮށްފައިވާގައި ފަރާތާ ދުލުންނާ މައްސަލަކަމުގައި، އެމައްސަލާ ބެލިގެން އަބްދުލް މަލްދީވްސް އާދިއާ ދޭތެރޭ ލިބިފައިވާ ހެކި/ ޝަކުވާ އެ ކޯޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، އަބްދުލް މަލްދީވްސް އާދި އިތުރަށް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ފުރިހަމަވާން ޝަރުޠުވެސް ސަރުކާރުން އުޅުއްވިޔަސް، މިހާ ދުވަސްވަންދެން ހުރި ހަމަޖެހޭ ހެކިތަކެއް ކޯޓު މައްސަލައިގެ އަސާސް ގެއްލުވާލަން މަސައްކަތްކުރާނެކަމުގެ އާއި ފުރުޞަތުގެ ސަބަބުތަކެއްކަން އެހާވަރަށް ބޮޑުކަން އެނގެން ނެތްކަން ފާހަގަކުރެވޭކަމެވެ.

(ށ) ދެވަނަ ކަމަކީ، މައްސަލައެއް ތަޙުޤީޤުކުރެވުމުން ދާއިރުވެސް އަދި ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މަޢުލޫމާތުގައިވެސް، ތަޙުޤީޤުކުރާ ނުވަތަ ދައުވާލިބޭ މީހާއީ އުޅެނީ މައްސަލަ ކަން ސާބިތުވެފައިވާ މީހާ ނޫންކަމާއި، އެމީހާއީ ކުރީގެ ތުހުމަތުގައި ހުރި މީހަކަށްވާއިރު، ކުރީގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގައި ފަސޭހަކަމުގެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި "ކުރީގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހުން ފަސޭހަކަމުގެ ކުރިމަތިކޮށް ހާސިލުކުރުން ބަންދުގައި ގެންގުޅުން ނިންމުމުގެ ފަރާތުން" ގެ 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ 5 ސަބަބުންކުރު ސަބަބެއް އުމީހާގެ ހިތްގައި ފޮނުވާކަމީ، އެއިން ސަބަބެއް ފުރިހަމަވެފައިވާކަން

ނުވަތަ ދުސްތޫރާމެދު ގޮތެއް ނިސްބަތުގެ ބާރު ލިބިދީފައިވާނީ ފަނޑިޔާރަކަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އަދި 49 ވަނަ މާއްދާއަށް ބެލުމުން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ،

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއަކީ، "ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހުން ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކުރުން ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގެ ފުރުޞަތު" ގެ 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ބަލާއިރު، އެމީހަކާމެދު ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައެއްގެ ހާލު ތަޙުޤީޤުކުރަން ނުވަތަ ހެކިބަސްތައް ހުރި މިހާކަށް ނުގެއްލި ފުރުޞަތު ލިބިދިނުމަށް، ނުވަތަ ކުށެއް ހިންގާ ފާޅުވާނެކަމަށް، ނުވަތަ ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުނުވާނެކަމަށް، ނުވަތަ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރިވެދާނެކަމަށް ފަނޑިޔާރަށް ފެނިއްޖެނަމަ، އެމީހަކު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ އަމުރެއް ނެރުމުގެ ބާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

(ށ) ތިންވަނަ ކަމަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާ އެއްގޮތަށް މީހަކު ބަންދުކުރުމުގައި، ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށް ސާބިތުކުރުމަށް ކާފީ ހެކިތަކެއް ނެތްކަމުގައި ވިޔަސް، ބަންދުކުރުމަށް ކުރެވޭ ނިންމުމަކީ ރަނގަޅު ހުކުމެއް ނޫނެވެ ނުވަތަ ބޭނުންތެރި ކަމެކޭ ކިޔުމުގައި ހުރި މިންވަރުގެ އިންސާފުވެރިކަމާއި، އިހުމާލުގައި ހިފެހެއްޓުމުގެ ހައްޤު ފަހަރެއްގައި ވީނަމަވެސް، ކުރުގެ ޖިނާއީ ކަނޑައެޅުމެއް ދީފައިވާނަމަ، އެކަންކަން ޤާނޫނުގައި ކަށަވަރުކުރެވިފައިވާ ހައްޤުތަކާ ޚިލާފް ކަމަކަށް، ސަބަބުކަމުގައި ވާނަމަ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދަރަޖައިގެ ބިރުއްޔާ ހާލަތަށް ނުރައްކާތެރިކަމެއް، އަދި ހިނދުކޮޅެއް ބަންދުގައި ހިފެހެއްޓުމުގެ ބިރު އޮތް ހާލަތުގައި ވަރަށް ހާއްސަ ކަމެއްގައި ގޮތް ނިންމަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ،

މައްސަލައެއް ތަޙްޤީޤުކުރުމުން ދާއިރުވެސް އަދި ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މަރުޙަލާގައިވެސް، ތަޙްޤީޤުކުރުމާ ނުވަތަ ދަޢުވާލިބޭ މީހާއަށް އުމުރުގެ މައްޗަށް ކުރި ސާބިތުވެފައިވާ މިހެން ނުރައްކާތެރި، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހުންގެ ބަންދުގެ މައްސަލަތަކުގައި ކަޓައިން ހުރި ހުރަހަކަށްޖެހޭ ކުށްކުރިކަމަށް ސާބިތުވާ މިންވަރުގެ ހެކިދޭނިސާ ނުނުކުމެ، އެފަދަ މައްސަލަތަކުގައި ހެކީގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަންނަންޖެހޭނީ ކުށެއްކުރިކަމުގެ ތުހުމަތުން އެފަދަ މިންވަރުގެ ހެކި ފާހަގަކުރެވެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/263 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައި އޮންނަނީކަމާއި،

ހުށަހެޅިފައިމިވާ މައްސަލާގައި، ޢަބްދުﷲ މަޙްމޫދު ޢަލީގެ ފުރުސަތުކުރޭ ޢަމަލުކުރަން އެކަށީގެންވާ ޙިމާ މަޢުލޫމާތު ތުހުމަތު އަދި ސާބިތުވާ ކުށެއްގެ ދޭހަކުރެވޭ ހުރިހާ ބޭނުމަކަށް ތިޔަ ޤާނޫނީ ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ މިންވަރަށް ހެކިހުރިކަމަށް ބަލާފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ، އަދި މިމައްސަލައާ ގުޅޭ މައްސަލައާއެކު ޤަރާރާއި، މިއާދެޔޮގެ މައްސަލަތަކަށް ކުރެވޭ ދަރަޖައިން ބަލާނަމަ ބަޔާންކުރެވޭ ކުއްލިއަކަށް ނުކުމެދާނެ ހާލަތުތަކާއި ގުޅޭގޮތުން، ޢަބްދުﷲ މަޙްމޫދު އަލީ ބަންދުން ދޫކުރުމަށް ސަލާމަތީގެ ފަރާތުން ނުރައްކާ ކުރެވިދާނެ ނުރައްކަލެއް ހުރިކަން ކޯޓުގައި މައްސަލަ ބޭއްވުމު ފެނިގެން، ޢަބްދުﷲ މަޙްމޫދު އަލީގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު ކުރިއަށް ގެންދިޔުން އިޖުރާއަތުގައިވާ ގޮތުގެ މިންވަރަށް ހުރިކަން ނިންމުނުކަމެވެ.

މިހާ، އިސްތިޢުނާފު ސަބަބުތައް އެހެންނަމަވެސް ހުރިހުން މިމައްސަލަ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަރާތުން ބެލުނީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2016/7654 ކޯޓު އަމުރަށް ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކަށް ޚިލާފަށް ނިންމިފައިވާ އަމުރެއްކަމުގައި ބެލުމަށް ނުރައްކަލެއްނެތްކަމެވެ.

• **ހުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވިދިޔަ ސަބަބުތަކަށް އެފަދައިން ހުކުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2016/7654 ކޯޓު އަމުރަކީ ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ އުސޫލަކާވިޔަސް ޚިލާފަށް ކުރުއްވާފައިވާ އަމުރެއްކަމުގައި ބަލާނެ ތަނެއް ނެތްކަމަށް މިމައްސަލަ މިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި ހުކުމްކޮށްފީމެވެ.